

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr.Simon Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek dr.Nagy Péter jogtanácsos által képviselt alperes ellen nem vagyoni kár és járulékai iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Győrött, 2009.évi január hó 19.napján 18.P.20.200/2007/43.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 45.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét részben megváltoztatja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint nem vagyoni kárpótlást és ezen összeg után 2006.június 21.napjától kezdődően a kifizetés napjáig terjedően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

A felperes által az alperes részére 15 napon belül fizetendő elsőfokú perköltség összegét 150.000 (egyszázötvenezer) forintra leszállítja.

Köteles az alperes az állam részére az illetékügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni 120.000 (egyszázhuszezer) forint feljegyzett kereseti eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperes részére 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az alperes az állam részére az illetékügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni 120.000 (egyszázhuszezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolása szerint a felperes 2004.január 18.napján **Helység 1-ben** közlekedési balesetet szenvedett. A balesetet okozó személy bűnösségét a Győri Városi Bíróság 1 rb. maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította.

A felperes a balesetben a bal orsócsont csuklóizületi végének törését, mindkét térd zúzódását, a bal láb I. ujj törését és a bal térd többszörös szalagsérülését szenvedte el. A bal lábujj törése és az orsócsont törése 6 hét alatt gyógyult, ezen sérülésekből maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás nem származott. A bal térd szalagsérülésének tényleges gyógytartama 2 hónap volt. A sérülést megoperálták, de ezen sérülésből a bal térdizület mozgáskorlátozottságával, instabilitásával, a comb és a lábszárizomzat sorvadásával jellemezhető, maradandó fogyatékoságként értékelhető állapot alakult ki.

A felperesnél a baleset stresszreakciót váltott ki, mely átmenetileg hangulateséssel, szorongással, vérnyomás emelkedéssel járhatott. A stresszreakció időtartama pontosan nem meghatározható, lezajlott, az ezzel kapcsolatos élményeket a felperes feldolgozta. Súlyos állapotromlás a felperesnél nem lépett fel, pszichés egyensúlyvesztés nem alakult ki.

A felperes a térd fokozott hosszas terhelésével járó munka elvégzésében akadályozott. Állapotrosszabbodás megfelelő életvitel, a térd izület rendszeres, kifejezett terhelésének az elkerülésének mellett nem valószínűsíthető.

A Győri Munkaügyi Bíróság az 5.M.1430/2005/10.számú ítéletében a jelen per felperesének rokkantság nyugdíj jogosultság megállapítása iránt indított perében a keresetet elutasította, mivel a felperes munkaképesség csökkenése a másodfokú orvosi bizottság vizsgálatának az időpontjában nem érte el a 67 %-ot. Ezt követően 2006.június 21.napjától kezdődően a felperes 67 %-os rokkant lett. A ... Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság Nyugellátási Osztálya havi 43.650 forint rokkantnyugdíjat állapított meg részére.

Az alperes a balesetet követően a felperes részére 3 millió forintot és ennek kamatait nem vagyoni kártérítés címén megtérítette, továbbá kifizette a felperes igazolt vagyoni kárát.

A megyei bíróság nem találta alaposnak a felperes 9.695.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint a keresetvesztéssel kapcsolatban érvényesített járadék megfizetésére vonatkozó módosított keresetét.

Álláspontja szerint a Pp.164.§./1/ bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania a nem vagyoni kár összegszerűségét, illetve az általa meghatározott keresetvesztésüket is. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői és pszichiátriai szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a baleset következtében maradandó fogyatékoság jött létre, ezen állapota azonban esetleg javulhat. Ugyanakkor a baleset stresszreakciót, pszichés traumát váltott ki, de ezt a felperes feldolgozta. A szakértői vélemény szerint a felperes állapotán műtét esetleg javíthat, így állapota nem feltétlenül végleges.

Nem találta megállapíthatónak - a felperes nyilatkozatával szemben - hogy a baleset következményei szexuális életét lényegesen befolyásolják, gyermekével való teendőinek ellátásában akadályozzák. Az sem állapítható meg, hogy a balesettel összefüggésben hagyta őt el a társa, hiszen a felperes édesanyja ettől eltérően nyilatkozott.

Tényként állapította meg, hogy a térd fokozott hosszas terhelésével járó munkát nem tud végezni, ez pedig megalapozza a nem vagyoni kárpótlást. Az alperes által ezen a jogcímen kifizetett 3 millió forint azonban arányban áll a felperest ért hátrányokkal.

A keresetveszteség körében tájékoztatta a felperest az őt terhelő bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről is. Ennek ellenére a felperes a kihallgatott tanúk vallomásaival nem tudta azt bizonyítani, hogy az "A" Kft-nél - az APEH hivatalos irataitól eltérően - nem 4 órás munkaviszonya, hanem 8 órás munkaviszonya volt és minimum havi 80.000 forint nettó összegű jövedelemre tett szert. A tanúk részben rokonok, illetve barátok voltak, így tőlük elfogulatlan nyilatkozat nem volt várható. A munkaügyi központ válasza is ellentmond a felperes nyilatkozatának, hiszen bolti eladóként 8 órában havi 50-70.000 forintos munkabérről tesz említést. A felperes jelenleg 45.396 forint összegű rokkantnyugdíjban részesül. Ez a jövedelme magasabb mint a balesetet megelőző hivatalos keresete volt, így keresetveszteség nem állapítható meg.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását akként, hogy az alperes nem vagyoni kártérítés címén 5 millió forintot és ennek 2004.január 18.napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot legyen köteles megfizetni. Ezen túlmenően fenntartotta a módosított keresetében meghatározott keresetveszteség, illetve járadék összegét, ennek megfelelően kérte az alperes marasztalását. Igényt tartott a felmerült perköltség megfizetésére is.

Fellebbezésének indokolása szerint a baleset miatt bekövetkezett negatív változásokat az eljárás során tanúkkal és szakértői véleménnyel bizonyította. A munkaügyi perben készült orvosszakértői vélemény is rögzíti, hogy a baleset következtében a sérült oldalon a combizomzata kifejezetten sorvadásos, a bal térdizület terhelhetősége jelentős mértékben csökkent.

A nem vagyoni kár iránti igénynél a bíróságnak értékelnie kellett volna a fenti körülményeiben bekövetkezett negatív változást, melyek következtében életvitelében (párkapcsolat, zenés, táncos rendezvények látogatása, életvezetése, gyermekével való aktív foglalkozás) környezetében való beilleszkedése, szociális kapcsolatai jelentősen és hátrányosan megváltoztak.

A baleseti trauma miatt fiatalon a munkaerőpiacról kiesett, a gyermekneveléssel, az ellátásával kapcsolatos gondok, a párkapcsolata megszakadása és az ezekkel összefüggő lelki problémák nem kerültek értékelésre a bíróság által.

A bíróság nem fogadta el, hogy a balesetből származó mozgáskorlátozottsága akadályozza a szexuális életét. Álláspontja szerint ennek megítélése nem orvosszakértői feladat, mivel a gátoltság nem kizárólag testi, hanem pszichikai, mentális oldalú. Nem az egyszerű szexuális aktusra való képesség vagy képtelenség a tárgy, hanem a szexuális részt is magába foglaló társkapcsolat kezdeményezése, teremtése, fenntartására irányuló testi-lelki képesség.

A fenti kérdések vizsgálata klinikai szakpszichológus szakértő kompetenciájába tartozik.

A keresetveszteség körében előadta, hogy a balesetet megelőző egy évben elért átlagkeresetét ismerős tanúkkal, munkatársával hitelt érdemlően igazolta. "B" érdektelen tanú vallomása is bizonyítja, hogy a "A" Kft-nél napi 8 órás munkaidőben dolgozott havi 80.000 forint munkabérért.

Nem értékelhető a terhére az a Magyarországon általános vállalkozói magatartás, hogy a munkavállalókat a vállalkozók minimálbérre, illetve 4 órás foglalkoztatási időre jelentik be. A baleset utáni jövedelmével kapcsolatban becsatolta a "C" Kft-vel kötött munkaszerződést, amely szerint a bruttó személyi alapbére havi 36.000 forint volt.

A megyei bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a Ptk.356.§-a nem csak keresetről, hanem jövedelemről is, illetve ezek csökkenéséről rendelkezik. A jogszabályban írt kereset nyilván a munkáltatótól származó dokumentált munkabér, a jövedelem azonban ennél tágabb fogalom. Beleértendő minden olyan bevétel, mely nála a vizsgált időszakban rendszeresen, illetve esetleg megjelent. Ide tartozik a bérjegyzéken kívüli munkáltatói juttatás is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Igényt tartott a másodfokú perköltség megfizetésére is.

A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az általa kifizetett 3 millió forint és ennek törvényes mértékű késedelmi kamata megfelel a bíróságok ítéletei alapján kialakult kárrendezési gyakorlatnak és igazodott felperes életvitelének elnehezüléséhez is.

Hivatkozott a szakértői szakvéleményre, amely szerint a felperes feldolgozta a baleset által okozott pszichés traumát. A szakvélemény szerint a felperes állapota nem végleges, azon keresztszalag műtét javíthat. Így nem igazolt élete súlyos és tartós elnehezülése.

A jövedelemveszteség körében álláspontja szerint a megyei bíróság helyes tényállást állapított meg, az ebből levont jogi következtetése is megalapozott, amikor az adóbevallás adatait fogadta el valónak.

Nem helytálló a felperes azon hivatkozása sem, hogy a jövedelemveszteség fogalmába a hatályos jogszabályok megkerülésével megszerzett jövedelem is bele tartozna. A felperes a balesetet megelőzően kizárólag munkaviszonnyal rendelkezett, így esetében kizárólag a keresetveszteség képezi az elszenvedett jövedelemveszteséget, ennek pontos összegét dokumentumokkal lehet és kell alátámasztani. A hatályos jogszabályok megszegésével be nem vallott jövedelem létét a bírósági jogalkalmazás sem ismerheti el, mivel ez jogpolitikailag aggályos lenne.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

Az ítélőtábla a fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen a felperes további bizonyítás iránti indítványát - szakpszichológus kirendelését kérte - bírálta el.

A Pp.235.§./1/ bekezdése kimondja a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény, vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a 141.§./6/ bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell.

A Pp.141.§./2/ bekezdése szerint a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait - a per állása szerint - a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni.

A fentiekből megállapítható, hogy a másodfokú eljárásban a bizonyítás nem korlátlan. Az elsőfokú eljárás adataiból megállapítható, hogy a megyei bíróság a felperest a 17.sorszámú jegyzőkönyvében (3.oldal 3.bekezdés) a Pp.3.§./3/ bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és figyelmeztette a bizonyítás sikertelenségének a jogi következményeire is. (Pp.141.§./6/ bekezdés)

A felperes a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvéleményt követően azonban pszichológus szakértői szakvélemény beszerzését nem kérte, sőt a 43.sorszámú jegyzőkönyvben (2.oldal) a tárgyalás berekesztését követően úgy nyilatkozott, hogy „további bizonyítás iránti indítványa nincs”. Ezen felperesi nyilatkozatra figyelemmel a másodfokú eljárásban pszichológus szakértői szakvélemény beszerzésére nincs jogi lehetőség, mivel a felperes az eljárást elősegítő gondos pervitel mellett ezen bizonyítás iránti indítványát korábban is előterjeszthette volna.

Ezt követően az ítéltábla a felperes fellebbezését érdemben bírálta el.

A nem vagyoni kár vonatkozásában töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy a nem vagyoni kárpótlás jogszabályból következő kompenzáló funkciójára figyelemmel a pénzben nyújtott kárpótlásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a nem vagyoni hátrány bizonyos mértékben enyhítse, a hátrányos jogkövetkezmények elviselését megkönnyítse, miután a károsultnak olyan kárpótlás jár, amely az őt ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A nem vagyoni kárpótlásnak az a rendeltetése, hogy segítse a károsultat életviszonyainak, általában életvitelének a körülményekhez igazodó alakításában és egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőség megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károkozás folytán a károsultat érték.

A károkozás folytán a felperest megillető nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni.

Az elsőfokú eljárásban a Győri Munkaügyi Bíróságtól beszerzett 5.M.1430/2005. számú iratoknál 7.sorszám alatt lévő igazságügyi orvosszakértői szakvélemény rögzítette, hogy a balesetet követően a 2005.október 14.napján elvégzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény szerint a felperes munkaképesség csökkenése 40 %-os mértékű volt. A felperesnél 2006.januárjában kezdődő állapotrosszabbodás miatt a jelen eljárásban elvégzett vizsgálatai alapján megállapította, hogy a felperes állapotában a másodfokú orvosi bizottság vizsgálatát követően nagyfokú állapotrosszabbodás alakult ki. Ezen állapotrosszabbodás úgy jellemezhető, hogy egyrészt a felperes még a közlekedési balesetből származó bal térdizületi sérülések illetve sorsszerű megbetegedés miatt kialakult jobboldali felső végtagi súlyos mozgáskorlátozottság, állandó fájdalom, fogásgyengeség, valamint a felperesnél azóta is számtalan esetben előfordult pillanatnyi

eszméletvesztéses megbetegedéssel kapcsolatos állapotok olyan mértékben okoznak egészségkárosodást, hogy emiatt a felperes jelenleg nem alkalmas rendszeres kereső foglalkozás végzésére. Munkaképesség csökkenése 67 %-os.

A szakvélemény szerint ugyanígy igazolható volt az is, hogy a fenti megállapítások mellett a felperesnél a súlyos depressziós állapot, esetenként öngyilkossági gondolatok olyan mértékben okoz lelki károsodást, hogy az - előzően megállapított munkaképesség csökkenéshez képest - bizonyítja az állapotrosszabbodást. (szakvélemény 28. oldal utolsó bekezdés, 29. oldal első - harmadik bekezdés)

Az alperes az elsőfokú eljárásban a 7. sorszámú jegyzőkönyv első oldalán egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a 3 millió forint nem vagyoni kár kifizetésekor a felperes 40 %-os mértékű munkaképesség csökkenéséről volt tudomásuk. Ugyanakkor a felperes 67 %-os munkaképesség csökkenése miatt a ... Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság Nyugellátási Osztálya 2006. június 21. napjától kezdődően havi 43.650 forint rokkantnyugdíjat állapított meg.

A jelen peres eljárásban 39. sorszám alatt beszerzett egyesített igazságügyi orvosszakértői és pszichiáter szakértői szakvéleményből megállapítható, hogy a jelenleg észlelhető pszichés állapota és az elszenvedett baleset között indirekt összefüggés áll fenn. A felperesnél a lelki megküzdési mechanizmusai elégségesek, a viszonylagos pszichés egyensúly fenntartásához, ezek a körülmények pszichiátriai megbetegedést nem váltottak ki nála, pszichiátriai kezelésben nem részesül.

Az ítéltábla álláspontja szerint a fentiekből egyértelműen megállapítható a felperes pszichés zavara, de az nem vitásan a pszichiátriai betegség szintjét nem éri el, ugyanakkor azonban életminőségét nyilvánvalóan negatívan befolyásolja. Az is tényként állapítható meg, hogy a térd fokozott hosszas terhelésével járó munkát a felperes nem tud végezni, gyermekével kapcsolatos teendők közül pedig azokban akadályozott, mely a bal oldali térdizület fokozott terhelésével jár. Esetenként szűrő fájdalmak vannak, mely időjárási frontokra, hosszabb terhelésre (két óra séta) erősödik. Megállapítható, hogy a felperesnél kialakult egészségkárosodás és annak pszichés következményei a felperes mindennapos élettevékenységére, életkörülményeire is kihatnak. A káresemény káros fizikai és lelki következményei a felperesnél a hátralévő életében fennmaradnak és arra kényszerül, hogy a megváltozott adottságaihoz igazodó életmódot alakítson ki és szükségképpen elesik a jövőben olyan lehetőségektől, amelyekkel a hasonló korú egészséges emberek élhetnek, munkavállalási lehetőségei is jelentős mértékben beszűkültek. Éppen ezekre a körülményekre figyelemmel a nem vagyoni kárpótlás mértékét olyan összegben kell megállapítani, amely alkalmas a felperest ért hátrányok csökkentésére, kiküszöbölésére. Valamennyi feltárt következmény kellő súlyú értékelése folytán az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés nem alkalmas a felperesnél kialakult hátrányok enyhítésére, az nem megfelelően szolgálja a jogintézmény alkalmazásával elérni kívánt reparációs célokat. Ezért az ítéltábla minden körülményt mérlegelve a nem vagyoni kártérítés összegét 5 millió forintban határozta meg. Ez az az összeg, amely a reparációs alapelveket figyelembe véve megfelelően szolgálja a felperesnél kialakult hátrányos következmények kiküszöbölését.

A felperes által igényelt további 5 millió forint összecszerűség azonban eltűzött. A bíróságnak a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál arra kell törekednie, hogy a hasonló tényállási ügyekben azonos időszakban történt káresetek kapcsán megítélt nem vagyoni kárpótlási összegek, a károsultak közötti indokolatlan különbség tételt elkerülje.

A Ptk.360.§./1/ bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Ezen alapelvtől eltérően azonban az ítéltábla a megítélt 2 millió forint után 2006.június 21.napjától kezdődően állapította meg a Ptk.301.§-a szerint törvényes mértékű késedelmi kamatot, hiszen a szakvélemény szerint a felperes állapotrosszabbodása ezen időponttól kezdődően állapítható meg.

Az ítéltábla nem találta alaposnak a felperesnek a keresetveszteségre vonatkozó fellebbezését.

E körben teljes egészében osztotta a megyei bíróságnak az ítélet indokolásában kifejtett helyes jogi álláspontját. A megyei bíróság megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy az okirati bizonyítékkal szemben a Pp.164.§./1/ bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a balesetet megelőzően a "A" Kft-nél 8 órás munkaviszonya volt, az okirat szerinti 4 órás munkaviszonnyal szemben és a havi nettó keresete 80.000 forint volt. Ezen bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget és ítéleti bizonyossággal nem tudta azt igazolni - az okirattal szemben - hogy a havi nettó keresete valóban 80.000 forint volt. Az elsőfokú eljárás adatai alapján tényként állapítható meg, hogy a felperes a balesetet megelőzően kizárólag munkaviszonnyal rendelkezett, így esetében kizárólag a keresetveszteség képezi az elszenvedett jövedelem veszteséget, amelynek pontos összegét dokumentumokkal (APEH és munkáltatói igazolás) kell alátámasztani. Ezen dokumentumokkal szemben pedig a felperes az általa állított keresetveszteség összegét kioktatás ellenére sem tudta bizonyítani, az e körben kihallgatott tanúk vallomása elfogulatlanak nem tekinthető.

Mindezen indokok alapján az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása kihatással volt a felperes által az alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegére is, amelyet az ítéltábla a Pp.81.§./1/ bekezdése szerint - pernyertesség illetve pervesztesség arányának megfelelően - leszállított.

A másodfokú perköltségről az ítéltábla a Pp.81.§./1/ bekezdése értelmében rendelkezett.

Az alperes a pervesztességének megfelelő mértékű kereseti és fellebbezési eljárási illetéket köteles megfizetni a Pp.81.§./1/ bekezdése és a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./2/ bekezdése és 14.§-a alapján.

Győr, 2009. évi november hó 26. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Lezsák József sk.
bíró